

Historisk Samfund for Sydøstjylland

Nyhedsbrev november 2010

Billedet af Horsens havn er venligst udlånt af www.horsensbilleder.dk

Horsens Havn ca. 1900. Størsteparten af Inderhavnen blev fyldt op ved anlægget af Åboulevarden i 1904-5. Den sidste del (formentlig fra det sted, hvor de større sejlskibe ligger) blev først fyldt op i 1980'erne ved anlægget af Niels Gyldingsgade.

Kommende arrangementer

Købstadens havn

I samarbejde med Historisk Samfund for Sydøstjylland indbyder foreningen Bedre Bymiljø i Horsens de to foreningers medlemmer (og andre interesserede!) til foredrag **torsdag den 25. november kl. 19 på Industrimuseet, Gasvej, Horsens.**

René Schrøder Christensen – der er historiker ansat på Fiskeri og Søfartsmuseet i Esbjerg - vil fortælle om havnens betydning i en købstad som Horsens. René Schrøder Christensen er en af

hovedkræfterne bag Kulturarvsstyrelsens projekt *Industrisamfundets havne 1840 – 1970*. Han vil tale om købstaden og dens havn og fremdrage de vigtigste træk og perspektiver, således vil vi alle blive opmærksomme på de kvaliteter fra fortiden, som vi bør tænke på både i nutidens og fremtidens byudvikling. Naturligvis vil René Schrøder Christensen også tale om, hvad han ser på Horsens Havn, som han undersøgte som en del af Kulturarvsstyrelsens projekt i 2006-2008.

Deltagelse er gratis, men tilmelding er nødvendig og kan ske til Jakob Revsbæk, Kirkegårdsalle 3, 3tv, 8700 Horsens, mail: Jakobrevsbeck@hotmail.com, eller pr. telefon 30249257

Bryrupbanen

Vigand Rasmussen har skrevet en bog om Bryrup-banen fra Horsens til Silkeborg, der i dag er en af de smukkeste cykelruter i Jylland. Banen, der ligesom de mange andre privatbaner i Østjylland tjente lokalsamfundene trofast indtil bilerne gjorde den urentabel.

Vigand Rasmussen er en fin fortæller der forstår at give historien og dens mennesker liv og nærvær!

Arrangeret i samarbejde med Østbirk Bibliotek.

Tid: 16.11.2010 kl. 19:00

Sted: [Østbirk Bibliotek, Peder Skrams Plads, 8752 Østbirk](#)

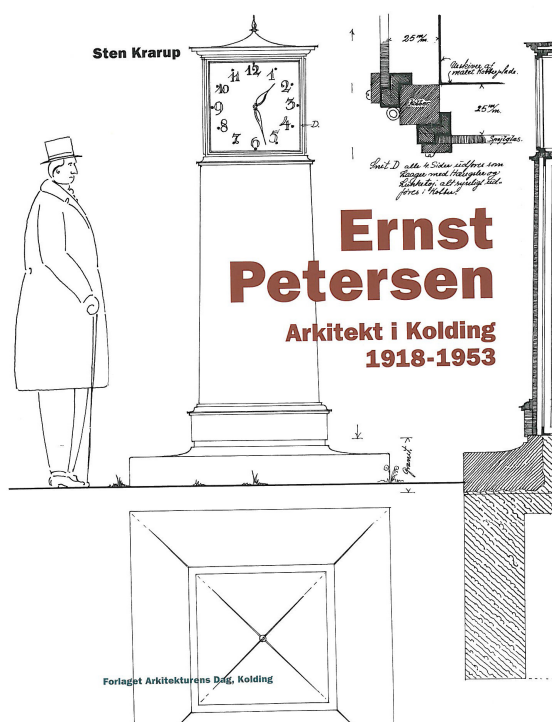
Lokalhistorisk Inspirationsdag

Som allerede omtalt i den oversigt over vinterens arrangementer som blev udsendt i forbindelse med Årbog 2010 arbejdes der med at arrangere en lokalhistorisk inspirationsdag den lørdag den 26.2. 2011 kl. 10-16 i Egtved Aktivitetscenter. Vi håber at kunne sammensætte et spændende

program for alle med interesse for arbejdet med lokalarkiver og lokalhistorie. Der vil blive udsendt en indbydelse med posten til medlemmerne af ARVE og af Historisk Samfund for Sydøstjylland i begyndelsen januar 2011, men sæt allerede nu et kryds i kalenderen.

Gode anmeldelser af Årbog 2010

Foreningens årbog, Lokalhistorie for Sydøstjylland 2010 er blevet vel modtaget rundt omkring i den lokale presse. Erik Voss har samlet nogen af dem, som kan se på foreningens hjemmeside, www.hssso.dk

Ny bog om Koldingarkitekten Ernst Petersen

Sten Krarup: Ernst Petersen. Arkitekt i Kolding 1918 – 1953. Forlaget Arkitektens Dag, Kolding. 158 s. Udsalgspris 299 kr. Sælges på Koldinghus og hos Koldings boghandlere.

Arkitekt Sten Krarup, Kolding, fortæller, at arkitekt Ernst Petersen (1883-1953) i 1918 kom til Kolding for at realisere sit forslag til et nyt Kolding Domhus. I de følgende 35 år gennemførte omkring 300 byggeopgaver i byen. Dermed er han en af de arkitekter, der har præget på Kolding stærkest i det 20. århundrede. Bogen giver en samlet fremstilling af arkitekten og mennesket Ernst Petersen, rigt illustreret med tegninger og fotos. Bagerst i bogen er der en kort biografi, samt en fortegnelse over opførelsesår og adresser på alle de byggerier, Ernst Petersen gennemførte. Det var både offentlige bygninger, kirker, biblioteker, skoler, sygehuse, mindesmærker, teknikbygninger og beboelsesejendomme.

Ernst Petersens far var murermester i Odense, hvor han selv blev udlært som murer. I 1905 besluttede han sig for at læse til arkitekt og blev optaget på Kunstakademiet. Pengene var små, så Ernst Petersen arbejdede under sine studier i lange perioder på arkitekttegnestuer, derunder hos sin lærer, professor Anton Rosen. Her medvirkede han til Landsudstillingen i Århus 1909, hvor Rosen opførte en dansk stationsby som en mønsterlandsby.

Både Anton Rosen og arkitekt Martin Nyrop prægede Ernst Petersen. Arkitektfaget befandt sig i en brydningstid. Tendensen i tiden gik mod enkle, naturlige og ægte former og materialer. Ernst Petersen selv blev som arkitekt foregangsmand i det, man kaldt genopdagelsen af temaerne fra gammel nordisk byggestil. I 1907 etableredes Akademisk Tegnehjælp, hvor 15 arkitektstuderende, heriblandt Ernst Petersen, vederlagsfrit udarbejdede 120 projekter til nye husmandsbrug, mindre gårde og arbejderboliger. Og i 1915 stiftede Landsforeningen Bedre Byggeskik, hvor Akademisk Tegnehjælp gik med.

Efter 12 års studier og med en solid erfaring fra tegnestuearbejdet, blev Ernst Petersen i 1917 færdig som arkitekt. Da han i 1918 vandt konkurrencen om det nye domhus i Kolding, med et projekt holdt i nyklassicistisk stil, blev Kolding byen hvor han fik hele sit virke som udøvende arkitekt, frem til sin død i 1953.

Ernst Petersen var i sin arkitektur præget af, at bygningerne skulle være enkle af virkning, opført i røde mursten og med stejle tage med røde tagsten. Alt blev gennemtegnat til den mindste detalje, også med interiør som paneler, fast inventar, dekorationer og farver samt lamper, dørgreb og møbler.

Bogens første 24 sider er en solid gennemgang af Ernst Petersens livsforløb. Forfatteren gennemgår derefter emneopdelt de vigtigste af hans mange byggerier. Læserne bliver ført ind i de enkle byggerier gennem fotos, illustrationer og beskrivelser. Man hører om de overvejelser, Ernst Petersen gjorde sig omkring byggerierne og de løsninger han valgte. En af bogens styrker er, at forfatteren også omtaler bygherrernes opfattelse af fordele og ulemper i Ernst Petersens forslag til de enkelte byggerier. Bogen rummer også en gode, nutidige farvefotos af byggerierne. Det betyder at man efter at have læst bogen ikke længere i tvivl om, hvor i byen Ernst Petersen har sat sit tydelige præg.

En dejlig bog, der kan anbefales som julegave til alle med interesse for arkitektur og ikke mindst til alle, som vil vide mere om markante bygningsværker i Kolding.

John Juhler Hansen

Registrator, Danmarks Industrimuseum, Horsens

Nyt fra museer og arkiver

Museet på Koldinghus

10. september -27. februar 2011

The Beatles Forever!

Om The Beatles, fankulturen og ungdommen i 1960'erne

Vi markerer 50-året for dannelsen af alle tiders mest succesfulde musikgruppe. Udstillingen fortæller historien om musikken, om fankulturen og ungdomskulturen i 1960'erne og leverer et kulturhistorisk gensyn med det årti i efterkrigstiden, der bød på de største samfundsmæssige forandringer. Fremvæksten af overflodssamfundet, opbruddet i familiemønstret, opgøret med autoriteter, kvindefrigørelsen, fredsbevægelsen og ungdomsoprøret - alle disse begreber udspillede sig på scenetæppet bag The Beatles. Udstillingen skildrer årtiet set gennem ungdommens briller. Den inviterer dig ind i sækkestolen i ungdomsværelset for at lytte til grammofonplader med tidens toner; op på bagagebæreren på knallerten og ind til koncerten i ungdomsklubben. Og The Beatles er med hele vejen.

Vejle Museum

Hjulspind

Mere end 80 flotte og funklende veteranmotorcykler på besøg i Spinderihallerne.

Til efteråret slippes hestekræfterne løs i Spinderihallerne, når en af Danmarks største privatsamlinger af veteranmotorcykler udstilles på Vejleegnens Museer. Mere end 80 flotte og stadig toptunede veteranmotorcykler vises for første gang frem samlet.

Udstillingen åbner lørdag d. 20. november 2010 kl. 11.30 og vil være at se frem til d. 25. april.

[\[Læs mere om den kommende udstilling i Spinderihallerne...\]](#)

KOM TIL FØR JUL PÅ RANDBØLDAL-MUSEET

Tid: Søndag den 21. november 2010 kl. 10–16

Sted: Randbøldal-Museet, Dalekildevej 1, 7183 Randbøl

AKTIVITETER

Vævestuen og papirværkstedet: Prøv båndvæven eller lav dine egne kort og andre juleting af papir

Bolsjekogning, trænisseværksted, knivsmed

Dekorationsværksted: Lav din egen adventskrans

[\[Klik her for læse mere om julearrangementet på Randbøldal-Museet...\]](#)

Nyt fra årets udgravninger i Jelling

Kom og genopleve højdepunkterne fra årets udgravninger og hør arkæologernes tolkninger.

Tid: Tirsdag den 16. november kl. 19.00

Sted: Kongernes Jelling, Gormsgade 23, 7300 Jelling

Pris: Fri entre

Horsens Museum

FÆNGSLETS [BERØMTE] FANGER

Statsfængslet i Horsens har gennem årene huset utallige fanger – langt de fleste kender vi ikke – og det skal vi heller ikke. De kom til Horsens, afsonede deres dom og tog fra byen igen som frie mennesker, med et naturligt krav om anonymitet.

Men en lille gruppe af de fanger, der har afsonet deres dom i Horsens, er berømte og deres forbrydelser legendariske.

Nogen har bevidst søgt berømmelsen, blandt andet Carl August Lorentzen, der endog tog navneforandring til Kentmann. Lorentzen var særligt berømt for sine mange spektakulære flugtforsøg, og i udstillingen kan man blandt andet se Lorentzens flugtværktøj, tegninger han har lavet, der illustrerer hans mest berømte flugt og et skilt, han efterlod til fængselsbetjentene.

Andre, som Mouritz Andersen, der blev dømt for Damhus-mordet, er meget modvilligt kommet i rampelyset. Mouritz Andersen fastholdt gennem hele domsforløbet sin uskyld, men endte med at blive dømt skyldig. Og på grund af nyhedsværdien af den ualmindeligt makabre forbrydelse blev han derudover genstand for stor medieopmærksomhed. Efter at han havde udstået sin dom i Horsens, tog han til genmæle ved at skrive en bog med titlen: ”Min kamp for retfærdighed”.

Udover Mouritz Andersen og Carl August Lorentzen har Horsens Museum plukket 6 af fængslets allermest berømte fanger ud. Og i udstillingen er det muligt at læse om personerne og forbrydelserne, samt at se genstande, der knytter sig til de enkelte fanger.

Kunstmuseet Trapholt

Mød Hans Bølling og få 15 % rabat i butikken. 17. november 16.30-20.30

Hans Bølling vil fortælle om sine ænder og ællinger. Folkene bag *Architectmade* vil fortælle om andre af de store danske formgivere inden for brugskunst: Finn Juhl, Kristian Vedel og Poul Kjærholm mfl. Inkl. middag i caféen og efterfølgende 15% rabat i butikken.

<http://www.koldingbilletten.dk/event/24102>

Oplev Cathrine Raben Davidsen live

24. november 17.30-20.30

Cathrine Raben Davidsen fortæller om sin udstilling ”Blækhuset”. Efterfølgende Live-interview om arbejdsmetoder og inspirationskilder.

Desuden lancering af Cathrine Raben Davidsens nye bog. Kunstneren signerer, og der er 10 % rabat på bogen denne aften.

<http://www.koldingbilletten.dk/event/23560>

Husk julemarked med fri entré

27. + 28. november 10-17

tro holder Trapholt julemarked med det bedste inden for kunsthåndværk og design. I år er der 45 udstillere som sælger ud af egne produktioner på museet. Standende sælger tekstil, vævning, glas, keramik, beklædning, smykker, pileflet og andet design af høj kvalitet. Se liste over udstillere her:

<http://www.trapholt.dk/00423/00512/?cache=off>

Giveegnens Museum

Arkivernes Dag. Lørdag den 13. november 2010 kl. 14-17.

Vejret er, som det er – vi kan ikke ændre på det – eller kan vi? På Give Lokalhistorisk Arkiv kan du på Arkivernes Dag være med til at ændre vejret. Vi har en del fotografier af lokalvej gennem tiden, og nogle af disse, viser vi frem denne dag. Desværre er der mange slags vejr, der ikke er repræsenteret, og det vil vi gerne ændre.

Har du fotografier eller billeder af vejr? På lokalarkivet vil vi meget gerne låne eller modtage dine billeder. På den vis kan du være med til at ændre på vejret på Give Lokalhistorisk Arkiv – ikke blot i dag, men også i fremtiden.

Når du alligevel skal alle dine fotoalbummer igennem, før du kommer til Arkivernes Dag – må du endelig huske at tage andre spændende fotos med. Du behøver ikke forære os dine fotos – vi nøjes gerne med at låne dem.

Adventsweekender med juleudstilling, arbejdende værksteder, julekaffebord og meget mere.

Alle fire adventsweekender vil Give-Egnens Museum kl. 14-17 summe af liv med oplevelser for hele familien.

Juleudstillingen byder på masser af legetøj, julepynt, juletraditioner som fortalt i Peters Jul og Julemandens Værksted. I de permanente udstillinger vil der være små arbejdende værksteder, ligesom der vil være aktiviteter, hvor man blandt andet kan være med til at flette julehjerter, lave halmpynt og pynte honninghjerter. Lørdage og søndage kl. 15 er der oplæsning af Johan Krohns klassiske historie Peters Jul.

Også i år er der det store julekagebord i adventsweekenderne, og i det historiske køkken bages der selvfølgelig vafler på brændekomfuret.

Adventsskovtur med indsamling af naturmaterialer til dekoration. Lørdag den 27. november 2010 kl. 14.15

Tag familien med på en hyggelig tur i museumsskoven og saml naturmaterialer til juledekorationer. På turen ser vi på de mange muligheder som museumsskoven rummer af forskellige materialer, der kan bruges til dekorationer, som det er muligt at lave tilbage på museet. Måske kan vi undervejs også se spor efter skovens mange beboere. På museet er der desuden mulighed for at besøge de arbejdende juleværksteder og museet juleudstilling.

Praktisk: medbring eventuelt kurv, grensaks og lys (kan også købes) Husk påklædning efter vejret.

Kobl af fra juleræset

Der er tænkt på det hele, når DUO VIVA giver koncert på Give-Egnens Museum.

Fredag den 10. december kl. 17.

DUO VIVA spiller musik, hvor alle kan være med. De gode melodier er altid i centrum og følelserne udenpå tøjet, når DUO VIVA giver koncert. Duo'en består af Julie Munkholm Bruun på cello og Jonas Frederik på klaver. Ta' med på en

musikalsk rejse med de to unge talentfulde musikere, en rejse, der kan føre dig langt væk fra december måneds stress og jag.

Børn er meget velkomne, og synes de ikke, at de kan lytte til hele koncerten, er der andre aktiviteter med museets personale på museet imens. Aftensmaden er der også tænkt på, så den skal heller ikke give anledning til nervøse trækninger. Risengrøden står i hækassen og koger, og æbleflæsket steger på komfuret, mens musikken spiller, og det kan efterfølgende købes. En helt igennem afslappende oplevelse.